

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > Intro Part One | דע את עצמך 0002 מבוא לחלק ראשון >

דע את עצמך 0002 מבוא לחלק ראשון | Intro Part One

חכמינו ז"ל אמרו: "חכמים, הזהרו בדבריכם" (אבות א, יא). "הזהרו" בפשוטו הוא מלשון זהירות, אבל גם מלשון הארה, זוהר.

כשדברים נאמרים ונכתבים, צריכים להשתדל שהם יהיו ברורים, נהירים, ולא בבחינת גחלת עמומה שאיננה מאירה כל צורכה. בדברים שייכתבו להלן, יתכן ויהיו כמה וכמה גוונים של מבטים עליהם. ננסה מעט להסיר את הלוט, ולהסביר את שורש הדברים.

באופן כללי מצינו שתי דרכים בעבודת האדם: האחת - שבכל דבר ודבר האדם עובד את בוראו, כמובא בשולחן ערוך (סימן רלד), והדבר נלמד מלשון הפסוק "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו), והדרך השניה היא הדרך המגלה לאדם את הטוב המוחלט שגנוז בבריאה לטובתו, לצורכו.

כאמור, הדרך הראשונה היא, שאדם מכוון את כל מעשיו לעבודת בוראו, ובודאי שכאשר האדם מכוון את כל מעשיו לעבודת בוראו, בזה גופא מתקן הוא את מעשיו.

אלא, שישנם רבים, אם אפשר לומר, שמסתייגים מכך, והם מגדירים שזו לא הרמה שלהם, הם עדיין אינם אוחזים שם. לכן, ישנה דרך מקבילה שאינה משייכת מיד בתחילת עבודת האדם את כל מעשיו לעבודת קונו, אלא מראה לו כיצד בונים אדם טוב, אדם מתוקן, אדם נאות, בתוך המציאות של העולם הזה, ולאחר שיבנה את מציאותו בצורה הנכונה, שלב הבא שלו יהיה הדרך הראשונה - "בכל דרכיך דעהו".

הדברים שייאמרו כאן, יש לדעת כי הם בדרך השניה ולא הראשונה. הקו הכללי אינו להעמיד את עבודת הבורא כמרכז, אלא כיצד אדם יכול לבנות את עצמו כאדם טוב, כאדם שלם, כאדם ראוי.

ומאחר והדגש אינו על עבודת הבורא [לעת עתה בלבד], לכן הדברים ייאמרו ביחס עיקרי של הפשטת עולם החומר, הפשטת הרע שקיים באדם, וגילוי הטוב הרוחני האלוקי שקיים בבריאה. אבל לא ביחס איך עובדים את הבורא, לא ביחס לעבודתו כעבד לפני מלכו, אלא ביחס שונה לגמרי, כיצד אני דואג לעצמי [על אף הצרימה שבמילים הללו], ומנסה לבנות את העולם שלי, לסלק ממני את הרע שבקרבי ולגלות את הטוב הטמון בי.

* * *

אלא, שמן הסתם חלק מן השומעים [והקוראים], ומסתבר שכולם, שמעו [וקראו] עוד הרבה דברים לפני כן, וקראו עוד הרבה דברים לפני כן, וטוב שכך - לכן ישנה איזושהי תערובת במושגים.

כדי להבין מהי תערובת של מושגים, נתבונן בדוגמא מחיי היומיום:

אדם נכנס לחנות מכולת, נוטל שקית חלב ופונה לצאת מהחנות בלי לשלם. המוכר ניגש אליו ושואל: "מדוע אינך משלם עבור החלב שאתה לוקח?" והלה עונה לו: "הרי הנך יהודי שומר תורה ומצוות, וודאי ידוע לך ש"עולם חסד יבנה" וכל תכלית

החיים זה לעשות חסד, לכן לקחתי שקית חלב ואינני מתכוון לשלם עליה, כדי לזכות אותך במצות חסד"...

הרי זה ערבוב של מושגים. אם האדם היה תולה שלט על החנות: "גמילות חסד, כאן מתקיימת חלוקת חלב לנצרכים", בבקשה, כל דכפין יבוא ויקח. אבל כשאדם רואה לפניו חנות מכולת או סופרמרקט, הוא מבין שאף אם המוכר הוא בעל חסד, אבל את החנות הוא פתח לשם פרנסה. מעבר לפרנסה הוא גם עושה חסד, אבל החנות אינה לשם חסד בלבד, היא לשם פרנסה, ולכן אין זה מקום לחלוקת שקיות חלב, אלא למכירתן.

הנמשל הוא, שקיימים אצלנו בנפש שני חלקים: חלק אחד של עבודת הבורא, שהוא כמובן מצטייר אצל אנשים כנקודה עליונה יותר, וקיים אצלנו רובד בנפש של מה שנקרא חיי היומיום. כמעט אצל רוב בני האדם חיי היומיום אינם מוקדשים כולם לעבודת הבורא.

כשמדברים, אפוא, דברים, על האדם להבין באיזה יחס הם נאמרים: האם ביחס לעבודת הבורא, או ביחס לבני האדם בצורת החיים היומיומית שלו, מצד עצם היותו אדם המחפש חיים טובים, חיים פנימיים.

כאשר מציעים לאדם דרך לחיים פנימיים וטובים, והוא מיד משייך זאת לעבודת הבורא - לפעמים זה חיובי מאוד, אך לפעמים זה שלילי מאוד, מחמת שהעצה שנאמרה לא נאמרה ביחס לעבודת הבורא.

מי שנמצא במדרגה שחיי היומיום שלו הם עבודת הבורא - אדם כזה זקוק לשמוע דברים אחרים, הוא זקוק לכיוון שונה. אי אפשר לדבר בשפה שהיא מחד עבודת הבורא גמורה, ומאידך להסביר לאנשים איך אתה חי עם עצמך, בתוך עצמך לתועלתך בלי עול של עבדות.

מי שמוכן מתחילה להיות עבד של הבורא עולם, ספרנו זה לא מיועד לו, שכן עוסק הוא בנקודה הרבה יותר קודמת מעבודת הבורא. באים אנו לתת לאדם כיוון של מחשבה עוד לפני עבודת הבורא, שיתבונן בחייו ויחפש את הטוב שבהם.

לכן, אין לקחת את הדברים ולנסות לפרשם לשפה של עבודת הבורא, כי אמנם חלקם של הדברים יתפרשו נכון, אך חלקם עלול להתפרש בצורה מעוותת לחלוטין.

* * *

כדי להמחיש את הנקודה, ניתן דוגמא אחת מתוך הספר.

בפרק ו' כתובות עצות, דרכים, כיצד יכול האדם למנוע מעצמו את הפחדים והדאגות שקיימים בנפש.

אם היינו באים לדבר בשפה של עבודת הבורא, כל הדברים הללו היו נמחקים בתחילה. מדוע? כי כשעוסקים בעבודת ה' הדרך מאוד פשוטה ומאוד מוחלטת: אדם צריך להאמין שכל מה שעושה הקב"ה הוא לטובה, מה שלא לטובתו לא יקרה, ומה שיקרה לטובתו, ולכן אין מקום לפחד.

כשבאים לתת לאדם דרכים איך לצאת מהפחד, מדברים אל אדם שעדיין לא נמצא במדרגה של עבודת הבורא - ולו מנסים להעניק צורה כלשהי להרגעת עצמו מהפחדים.

הפסוק אומר: "אשרי אדם מפחד תמיד" (משלי כח, יד), וכל הקורא פסוק זה מבין שהדברים אינם יכולים להתפרש כפשוטם. וכי יעלה על הדעת שיש מעלה לפחד כל החיים? אדם החי חיים של פחדים, עליו נאמר "אשרי"? בודאי שלא!

אלא ודאי הכוונה כמו שפירשו חכמינו ז"ל (ברכות ס ע"א): "הוא בדברי תורה קאי". לא מדובר כאן בפסוק על פחדים של העולם הזה. אלו הם פחדים שאדם מפחד שמה אינו עובד כראוי את בוראו. זהו הפחד הפנימי האמיתי שכן צריך להיות לאדם.

בפרק הנ"ל, העוסק בדרכי ההתמודדות עם הפחד, איננו מדברים על הפחד עליו נאמר "אשרי אדם מפחד תמיד", אלא על פחד שהוא איננו "אשרי", על פחד שלילי, פחד בחיי החומר, בחיי היומיום שלנו. פחד זה, תיקונו הוא ע"י ביטול הרצונות.

אם כן, כמודעה בכדי שהדברים יהיו ברורים: מי שנמצא במדרגה שכל חייו נסובים סביב עבודת הבורא, עליו לשמוע [ולקרוא] דברים אחרים, לא בסגנון שייאמרו כאן. כאן מדברים אנו לאדם המתחיל להתבונן על חייו בצורה פנימית עמוקה, וההכרה שכל החיים הם עבודת של הבורא עדיין אינה קיימת אצלו. אדם זה, בשלב הזה, יכול לנסות ללכת עם הדברים הללו ובעז"ה

* * *

נקודה נוספת: יש לדעת כי יישום הדברים הלכה למעשה אינו יכול להיעשות בקצב אמירתם.

משל למה הדבר דומה, אדם קונה סידרת קלטות שבהן מועבר קורס ללימוד אנגלית. הקורס מחולק לעשרה שיעורים, כאשר משך כל שיעור לערך כשעה.

שומע את השיעור הראשון, שיעור שני, שיעור שלישי, משקיע עשר שעות מראש, והוא לא מבין: אחרי עשר שעות הוא עדיין לא יודע אנגלית! והרי על האריזה כתוב בו שהוא מכיל עשר שעות לימוד, ומתחייבים שתשעים ושמונה אחוז יצליחו לדעת אנגלית שוטפת בעקבות הלימוד מקלטות אלו.

הוא יכול אמנם לחשוב לעצמו: "אולי אני מהשני אחוזים שאינם מצליחים...", אבל לא זו התשובה. בקלטות ישנן עשר שעות לימוד, אך הן לא נועדו שאדם יקח יום חופש מהעבודה, ישב מהבוקר עד הערב וישמע את השיעורים, ואז, מיד בסיומן של עשר השעות ידע אנגלית באופן מושלם...

כי לכל אחד ברור, שישינם עשרה שיעורים המעניקים דרכים לידיעת השפה, אך התרגול של המילים והידיעות מוכרח להימשך הרבה יותר מיום אחד.

בעצם, מן הראוי היה שהשיעור הראשון ייאמר היום, והשיעור הבא רק בעוד שלושה חודשים, כאשר כל השומעים [והקוראים] יסיימו את עבודתם על הנקודה הראשונה. אך לדאבוננו אין אפשרות לעשות זאת, והדברים נאמרים [ונכתבים] ברצף, לצורך בנין התפיסה הכללית של הדברים, אבל ברור הדבר שאין הכוונה שמפרק לפרק אדם צועד ומתקדם לפי קצב הדברים הכתובים בהם.

ה' יתברך יהיה בעזרנו ???

- [\[דע את עצמך\] 1](#)

Source: <http://bilvavi.net/shiur/0002-מבוא-לחלק-ראשון/דע-את-עצמך-intro-part-one>

Links

[1] <http://bilvavi.net/daes.atzmecha>